

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in promet.

Licejska knjižnica

Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za 1 leto 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 1 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 22. maja 1924.

Telefon štev. 552

ŠTEV. 61.

Za razvoj naše trgovine z inozemstvom.

Predsednik zveze trgovcev iz Hrvatske in Slavonije g. Grünwald je priobčil pred kratkim v neki ugledni švicarski reviji poročilo o položaju trgovine v naši državi, ki ga spričo zanimivosti izvajanj priobčujemo v nastopnem prevodu:

G. Grünwald piše: »Ob ustanovitvi države si je bilo trgovstvo med seboj popolnoma tuje. Trgovci stare male kraljevine Srbije ni imel ničesar skupnega s trgovcem iz Slovenije in Dalmacije, vzgojenim v avstrijskem smislu; ta je imel zopet drugo mentaliteto, kakor trgovec iz Bačke, Banata in Slavonije, ki je težil na Ogrsko, hrvatski trgovec pa je zopet kobilal med Dunajem in Budimpešto. Ves trgovski stan se je moral torej v povojni dobi šele prilagoditi izpremenjenim razmeram.

Znano je, da ima ravno trgovec največji in najodličnejši dar, da se hitro prilagodi vsakim razmeram. Tudi naši trgovci so takoj spoznali nov položaj. Šlo je za to, da se doma v lastni državi ustvari veletrgovino, ki je obstojala dotlej le v središčih, na Dunaju in v Budimpešti, in naveže vse stike, ki so potrebni za uvoz tujega in izvoz lastnega blaga. In tako so se pretvorile solidne male tvrdke v veletrgovine, ki danes spričo vstrajnosti in umnosti svojih lastnikov izpolnjujejo v vsakem oziru svojo nalogo. Mi imamo v lastni državi zelo ugledne tvrdke vseh branž tako za uvoz, kakor za izvoz, vsled česar moremo inozemstvu brezpogojno svetovati, da stopi z našimi večjimi tvrdkami v poslovne odnose.

Pri nas so se razmere že toliko razčistile, da izginjajo vojne pojave v trgovini in ima brezpogojno solidna trgovina edino možnost uspevanja. Sicer se, kakor v vseh deželah s šibko valuto, borimo s pomanjkanjem gotovinskih sredstev, vendar pa je že omenjena solidnost naših veletrgovcev zadostna garancija, da poslujejo le v okvirju razpoložljivih sredstev, vsled česar so v položaju vsem ob-

veznostim brezpogojno zadostiti. To smo dokazali že pred enim letom. Govorilo se je takrat v vladnih krogih o morebitni potrebi uveljaviti večmešni moratorij. Na podlagi teh govoric so vse naše gospodarske korporacije take namene odločno zavrile, da se nočejo pustiti ovirati s takimi sredstvi v poravnavanju svojih obveznosti, da ne zbude v inozemstvu nezaupanja.

Trgovsko poslovanje so v prvi povojni dobi jako ovirale neurejene prometne razmere, vendar je tudi ta ovira popolnoma ponehala, ko se je z reorganizacijo celotnega prometa ustvarilo urejene razmere. Sedaj se smemo tako glede hitrosti prevoza, kakor glede varnosti blaga brezpogojno zanašati na železniško upravo.

Kakor povsod, so se tudi v naši mladi državi v začetku delale v narodno-gospodarskem oziru velike napake. Hotelo se je ubraniti tujemu kapitalu, uporabiti se z našimi izdatnimi naravnimi bogastvi, ker se je balo, da bi se naši gospodarski krogi potisnili v ozadje. To stališče se danes ne vzdržuje več. Še pred kratkim je finančni minister uradno izjavil, da pozdravlja dohod solidnega tujega kapitala v našo državo. S tem se je napravil velik korak naprej in je trgovini in industriji dana možnost, da se hitro razvije. Naši industriji in trgovci bodo spričo dosedanjih zvez lahko v položaju navezati ožje odnose z inozemskimi tvrdkami, ki bodo obema deloma koristili. Trgovina je ravno mednarodna in se ne more omejiti z nikakimi oblastnimi naredbami. Inozemstvo se obnaša napram našim tvrdkam iz neumljivih razlogov nekako odklonilno. Bilo bi le pozdravljati, da bi se sprožila od ene ali druge strani inicijativa, da se medsebojno bolje spoznamo. Inozemskim izvoznikom pa tudi uvoznikom nudi Jugoslavija, kakor se običajno naziva naša država, zelo veliko in brezpogojno hvaležno polje za udejstvovanje. Dobro voljo in solidno podlago jim moremo nuditi v izdatni meri.

Ako je fakturna podsodnost ustanovljena, velja za obe stranki za vse tožbe iz dotičnega pravnega opravila. Velja tudi za prodajalčevega pravnega naslednika in zoper njega; ne pa zoper pravnega naslednika na kupčevi strani, kajti glede kupčevih naslednikov ne more biti govora o tem, da bi bili fakturo sprejeli brez prigovora, kar je nadaljnji pogoj fakturne podsodnosti. Tudi napram pooblaščenca take osebe, ki je fakturne podsodnosti deležna, ta podsodnost ni utemeljena.

Ker so določbe sodnega pravilnika o pristojnosti rednih sodišč v civilno-pravnih stvareh uporabljive na vse spore, ki se predložijo domačim sodiščem, brez ozira na to, da li gre tožba zoper tuzemca ali inozemca, od fakturne podsodnosti tudi inozemska podjetja, t. j. osebe, ki imajo svoje podjetje v inozemstvu, niso izključene. Seveda bi pri razsoji o vprašanju, da li gre pri teh inozemskih podjetjih za izvrševanje trgovinske obrti, niti stvar niti namenu sodnega pravilnika, da se pospešuje izvozna industrija, ne ustrezalo, da bi se oziralo samo na tuzemske predpise, ako se obrat teh inozemskih podjetij ne vrši v oblikah in po določenih tuzemskih obrtnih zakonov in vsekakor tudi pod bistveno različnimi teritorialnimi in narodno-gospodarskimi razmerami. Tu bode na vsak način upoštevati tudi splošni narodno-gospodarski pojem trgovine. Vendar so mogoči primeri, da bi po zakonu nameravani zaščiti in koristim tuzemske trgovine bolj ustrezalo nasloniti se na tuzemski obrtni red, in bi to tudi po občem državljanskem zakonu (§§ 35., 36.) ne bilo izključeno. Radi tega ni pritrditi naziranj, da je na gornje vprašanje odgovarjati vedno po dotičnih inozemskih predpisih; marveč je sodniku pri inozemskih podjetjih odločiti od primera do primera z ozirom na konkretne okoliščine posameznega primera, da li podjetje izvršuje trgovinsko obrt ali ne.

Merodajen pa je čas, ko se odpošlje in sprejme faktura z zaznamkom: »Plača in toži se v .....«. V tem trenutku morata odpošiljatelj in prejemnik fakture biti med osebami, ki izvršujejo trgovinsko obrt v gori ob razloženem smislu.

Te merodajne okoliščine pa ni treba že v tožbi dokazati, temveč šele, ako se pristojnost sodišča izpodbija, češ, da ta pogoj fakturne podsodnosti ni podan. Ta dokaz je šteti po ukazu 3. decembra 1897, drž. 280. glede obrtnih podjetij domače dežele za opravljen zlasti tedaj, kadar se s sodnim spričevalom izkaže, da je firma osebe ali podjetja vpisana v trgovinski vpisnik, ali kadar se potrdi s potrdilom obrtnega oblastva, da opravlja ta oseba ali to podjetje trgovinski obrt v ožjem smislu besede. Sodna spričevala o vpisu v trgovinski vpisnik si je izprositi — zadostuje ustno zaprosilo — v sodni pisarnici zbornega sodišča, pri katerem se piše vpisnik. Pisarnica jih mora izdati takoj in vsekakor še istega dne, ako se zahtevajo z izrečnim pristavkom, da se potrebujejo za pravdo. Spričevalo obrtnega oblastva se sme dati samo, ako je oseba ali podjetje, o katere obratovanju je opraviti dokaz, zglasila opravljanje obrata ali ako je s pravnomočnim odločilom v to poklicanega oblastva (§ 1. obrt. reda) ugotovljeno, da je obrtno podjetje šteti za trgovinsko obrt v ožjem smislu. Ako takega odločila ni, je odredi spričevalo obrtnega oblastva, sosebno tudi glede vseh tistih obrtnih podjetij, katere opravljajo, ne da bi bile zglasile trgovinsko obrt, trgovino s svojim ali takim bla-

gom, katerega izdelava spada v obseg njih obrtnih pravic. Za spričevalo obrtnega oblastva se je obrniti do obrtnega oblastva prve stopnje, katero piše obrtni vpisnik. Zaprošilo se sme podati ustno, a se mora povedati, da se potrebuje za ugotovitev podsodnosti. Spričevalo je izdati kolikor moči hitro in to navadno še istega dne, katerega se je zaprosilo. Izda se v obliki izpiska iz obrtne listine (obrnega lista, dopustila) ali z naznanilom ali potrdilom besed obrtnega zglasila; ako se pa opira na odločilo oblastev, imenovanih v § 1., odst. 4. obrtnega reda, z naznanilom in potrdilom tega odločila. Ako se spričevalo obrtnega oblastva odreče, je dopuščeno stranki, da se poprime rekurza do višjega oblastva. — S tem ukazom je dana strankam možnost, da se poslužijo v njem navedenega dokaza ter so zato izdana oblastvom potrebna navodila. Ni pa seveda to edini način dokaza, da pravdna stranka izvršuje trgovinsko obrt. V ta namen so marveč strankam dopustili vsi dokazi, katere pozna civilno-pravni red. —rst.

Revizija kreditov Narodne banke.

Upravni odbor Narodne banke ima izza pondeljka prošlega tedna dnevno seje, na katerih se razpravlja o vprašanju, ki je za naše poslovne kroge izvanredne važnosti. Namerava se namreč revidirati kredite privatnim zavodom in podjetjem. Po zakonskih določilih more dati Narodna banka kredite v trikratnem znesku svoje metalne podloge, kar bi znašalo sedaj približno 1.4 milijarde dinarjev in kar je za naše gospodarstvo z ozirom na njegove velike potrebe vsekakor premajhna vsota. Sedanja uprava ne bo dovoljevala nikakih povišanj starih kreditov, ampak se bodo ti še zmanjšali v svrhu, da bi se moglo zadovoljiti upravičene želje novih prosilcev, ki čakajo že toliko časa na zaproseni kredit. Za likvidacijo skrčenih kreditov bo uprava pustila dolžnikom dovolj časa, da se likvidacija izvrši brez vsake škode. Revizija se je začela v Beogradu in je tam že izvršena. Redukcije znašajo od 5 do 30% dovoljenih kreditnih vsot. Da se pripravi revizija v Zagrebu, so ravnatelj in člani uprave Narodne banke vpoklicani iz Zagreba v Beograd. Težko je predvideti, koliko novih sredstev bo prinesla revizija, vsekakor se mora Narodna banka vrniti na podlago, ki ji je po zakonu dovoljena. Po izkazu dne 8. t. m. je znašala metalna podloga Narodne banke 453 milijonov, kar pomeni, da Narodna banka ne more izdajati več nego približno 1.3 do 1.4 milijarde dinarjev posojil na menice in vrednostne papirje. Potemtakem ni pričakovati, da bi naša podjetja dobila od Narodne banke kakršnihsibodi novih kreditov.

Zborovanje Zveze industrijev v Mariboru.

Mariborska skupina Zveze industrijev je imela dne 19. t. m. v dvorani pivovarne Götz svoje zborovanje, na katerem se je razpravljalo o važnih gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo industrije. Zborovanje je otvoril predsednik skupine g. dr. Pipuš, ki je poročal o delovanju skupine ter poudarjal važnost te lokalne organizacije za interese industrije. Skupina je sodelovala pri raznih gospodarskih anketah, udeležila se je med drugim tudi gospodarskega kongresa

Med katerimi osebami je možna fakturna podsodnost?

V načrtu in predlogi zakona je stalo: »med trgovci«. V zakonu pa, ko je bil sprejet, je ta izraz bil namenoma nadomeščen z izrazom: »med osebami, ki izvršujejo trgovinsko obrt«. Motivi naglašajo izrecno, da se je s to spremembo hotelo jasno izraziti, da ni merodajno trgovinskopravno svojstvo trgovca, temveč obrtnopravno svojstvo onega, ki trguje, in da je samo to slednje svojstvo odločilno za pristojnost.

O stvari se je, temu ustrezno, tudi že izreklo vrhovno sodišče pod 12. januarja 1898, Preds. 14. (ukaznik justičnega ministrstva, str. 15, l. 1918.) sledeče:

Podsodnost krajevne izpolnitve z negrajanim sprejemom fakture, na kateri je zabeležena podsodnost, in omejena na osebe, ki izvršujejo trgovinsko obrt v ožjem smislu, t. j. na one osebe, katerih zglasitev in obrtni list se glasila na trgovsko obrt.

V širšem smislu tega pojma (izvrševanja trgovinske obrti) po obrtnem redu te podsodnosti torej ni uporabljati samo v obratu tvrdk, vpisanih v trgovski register in tistih oseb, pri katerih se obrtna zglasitev glasi na trgovinski obrat, pri katerih je torej trgovinski obrat edino opravilo. Utemeljena je namreč s tem, da se je med njimi odposlala in sprejela kvalificirana faktura, pri vseh osebah, ki trgujejo

z izdelki ali z blagom, torej tudi pri osebah, pri katerih se trgovinski obrat kaže kot pravica obratnih proizvajalcev, da trgujejo s svojimi izdelki in svojim blagom, ali katere v svojih opravljenih obrtoma razpečavajo predmete in blago, katerih razpečavanje je z njih obratom v zvezi, pa naj to blago in te predmete sami proizvajajo, izdelujejo ali samo z njimi trgujejo.

Deležni so torej fakturne podsodnosti ne samo oni, ki so trgovci v smislu trgovinskega zakona ali ki opravljajo trgovinsko obrt v smislu § 38. obrtnega reda, temveč tudi oni, ki ne pripadajo tem osebami, ki pa po svoji drugi obrtni pravici trgujejo z lastnimi izdelki ali drugim blagom (§ 37. obrtnega reda). Saj imajo te obrti isti smoter in isti razvoj, ki često pravi rokodelski obrat potisne v ozadje. Tudi tej skupini obrtnikov je pripisati isto znanje, isto skrbnost in opreznost, da glede na ustrezno upoštevanje oblik in običajev poslovnega prometa pri njih poslovanju ni onih pomislekov, ki so odločili, da so bili vsi drugi sloji prebivalstva izključeni od fakturne podsodnosti. Tako je n. pr. fakturna podsodnost možna napram podjetniku produkeijske obrti, proizvajalcu sodovice, stavbeniku, gostilničarju, krojaču, ki kupuje blago in izgotovljena oblačila naprej prodaja; ne pa napram krojaču, ki obavlja samo rokodelsko obrt.

v Zagrebu in Skoplju, udeležila se je sprejema češkoslovaških industrijcev, udeležila se je lanske razstave v Mariboru, ankete glede avtomatične telefonske centrale, v vprašanjih, tiho-čih se zgradbe osebnega postajališča na Teznu, narodnega gledališča, brezposelnosti itd. Dr. Pipuš se je izreklo za njegovo delovanje vsestransko priznanje. O stavbeni stagnaciji v Mariboru in o zadruzi »Mojmir« je obširno govoril stavbenik g. Julij Glaser. O praznovanju praznikov je referiral generalni ravnatelj g. A. Križnič. Po doljši debati je bil sprejet predlog, da praznuje industrija v področju mariborske krajevine skupine samo nedelje in kot državni praznik 1. december. Centrala se poziva, da doseže točna zakonska določila glede praznovanja državnega praznika, ker dosedanje določbe niso jasne. O preureditvi urada za zavarovanje delavcev je poročal stavbenik g. Glaser. Sedež novega urada za mariborsko oblast naj bi bil v Mariboru. O telefonski zvezi z Italijo je poročal g. Križnič, ki je grajal, da imajo že vsa druga mesta direktno zvezo, le Maribor, ki ima prav živahne trgovske stike z Italijo, se je popolnoma prezrla. Sprejeta je bila soglasno resolucija, v kateri se zahteva, da se tudi Mariboru omogoči direktna telefonska zveza z Italijo. Nato je g. Križnič poročal o industrijsko-obrtni razstavi v Mariboru, pri čemer so vsi navzoči obsojali postopanje odbora, ki namerava prirediti letošnjo razstavo, ne da bi za to stopil v stik z merodajnimi gospodarskimi krogi. Sprejeta je bila soglasno resolucija, v kateri protestira mariborska krajevna skupina Zveze industrijcev najodločneje proti temu, da se ta razstava v svojem naslovu označuje kot »industrijsko-obrtna«. V resoluciji se nadalje izraža obžalovanje, da se s takim podjetjem, kakršno je prirejanje razstave, v teh težkih časih, brez najmanjšega izgleda na uspeh, škoduje ugledu mariborske industrije. Pri slučajnostih je predsednik dr. Pipuš opozoril zborovalce na določbe novega finančnega zakona, člen 135. in 137., ki sta za industrijo dalekosečnega pomena in o čemer se bo vršilo posebno zborovanje. Nato je predsednik zaključil zborovanje, ki je trajalo nad tri ure.

Bilance češkoslovaških bank.

Stabilizacija češkoslovaške krone na inozemskih borzah, zasedba Poruhra in Posarja, inflacija marke, zopetni trgovski stiki z Rusijo itd.: to so činitelji, ki so premagali gospodarsko krizo na Češkoslovaškem in so zagotovili industriji vsaj začasno miren razvoj. Žrtve gospodarske krize so bile, razen par brezpomembnih slovaških bank, tri praške banke in eno veliko bančno podjetje. Škoda je pa kljub majhnemu številu žrtev zelo velika; a pravijo, da bo pobotanje za upnike še sorazmerno ugodno. Poloma pa ni kriva samo gospodarska kriza, so še drugi vzroki. Polom omenjenega velikega bančnega podjetja je bil samo posledica insolvence ene onih treh bank, s katero je bilo podjetje združeno.

Iz dosedanjih bilanc akcijskih družb pa vidimo, da je bilo leto 1923 proti pričakovanju ugodno, industrija se je prav dobro držala in tudi bankam se je splošno dobro godilo. Praške velebanke so obdržale lanske 14 odstotne dividende in so okrepile bogate rezervne fondse s precejšnjimi zneski. Zlasti veliko so imele hranilnih vlog; nekoliko so se vloge zmanjšale vsled poloma tistih treh bank, ki je vplival seveda tudi na druge banke, zlasti na češke. Iz bilanc petih praških velebank je pa razvidno, da skupne vloge splošno niso šle nazaj in se je pri nekaterih zavodih pojavil celo velik plus. Iz tega plusa se lahko razvidi, da zaupanje širokih ljudskih plasti v velebanke tudi po krizah ni izginilo; pravijo, da pomeni ta poskušnja za velebanke pot do definitivnega normalnega razvoja, čeprav se zaključki še ne bodo takoj poznali.

Najzanimivejša postavka doslej predloženih bančnih bilanc so pač

davki. Ugotovili so, da ima od velikega čistega dobička država dosti več, kakor akcionarji. Živnostenska banka, od države protežirana, je po svojem glavnem ravnatelju dr. Preissu v letošnjem poslovnem poročilu opozorila na čezmerno visoka davčna bremena. Od akcije plača banka 28 češkoslov. kron dividende, državi pa mora dati za akcijo 30 Kč skupnih davkov. Dunajska filialka češke eskomptne banke in kreditnega zavoda plača 30% manj davka kakor češki zavod. Obrestni dobiček bank je bil zelo različen, splošno malo manjši kakor leto prej. Dobitki na vrednostnih papirjih, devizah itd., so bili večji kakor leta 1922.

Splošno se lahko reče, da se je s stabilizacijo češke krone pričela tudi stabilizacija češkega gospodarstva. To kažejo tudi ugodne bilance industrijskih podjetij. Tekstilna industrija izkazuje na primer celo večje dobičke kakor leta 1922. Dobro sta opravili tudi strojna in elektrotehniška industrija, manj dobro industrija stekla. Vsi znaki kažejo, da se bosta industrija in bankarstvo odslej mirno razvijale.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Vrvarske izdelke iz Leskovca in Vranje so izvažali pred osloboditvijo na Turško posebni vozniki. Vozniki so bili iz trnskega in zofijskega okrožja in lužiškega okraja v pirotskem okrožju. Vozniki so vozili iz Leskovca do Plovdiva po 110—120 ok vrvarskih izdelkov za 15 do 20 Din, vrvice in šajak pa za 20 do 25 Din. Osobito so se odlikovali vozniki iz lužiškega okraja s svojim poštenjem in svojo zanesljivostjo, dočim vozniki iz zofijskega okrožja niso bili zanesljivi. Iz Vranje se je tovorilo blago tudi na konjih v Macedonijo od tam nazaj pa se je tovorila rakija. V Vranji je bilo več dninarjev, ki so se pečali s takim tovarjenjem.

Po Srbiji se je prevažalo vrvarske izdelke na voze in to vedno hkratu s papriko in čebulo. Trnski vozniki so tovorili od tod vrvarske izdelke do Carigrada. Naši vrvarski izdelki so se prodajali tudi na Grško, Bolgarsko, Bosno in Hercegovino in na Rumunsko.

Na Grškem je, razen v Tesaliji, izpodrinilo naše izdelke italijansko blago. V Bosni in Hercegovini se je izza okupacije začel izvoz slabšati, ker so naše izdelke izpodirali, vsled nizke cene, izdelki kaznilnic. Sedaj znaša le nekoliko tisoč kilogramov. Iz Carigrada nas je potisnilo trapezuntsko in stamboljsko blago, iz Rumunije pa visoka carina (1.20 Din za 100 kg). Tudi bolgarski trg, katerega smo obvladovali do leta 1906, smo izgubili vsled visoke carine. Obdržali smo edino evropsko Turčijo in sicer vilajete: jedrenski, bitoljski, solunski in kosovski. Še pred 20 leti so prihajali bolgarski trgovci nakupovat vrvarske izdelke v Leskovec in Vranje, od takrat naprej pa so trgovci iz Leskovca in Vranje sami začeli potovati po Bolgarski in ponujati naše izdelke.

Ko smo še obvladovali rumunski trg, so boljši in dobro situirani mojstri v Vranji zaslužili po 10 Din na dan.

Ob času krimske vojne se je po vrvarskih izdelkih tako povpraševalo in nudilo tako visoke cene, da so pili vrvarji v vrčih vino namesto vode. Takrat je bila zlata doba vrvarske industrije.

Tudi leta 1878 so bile cene jako visoke. Tega leta se vrvarji radi spominjajo, ker so takrat zaslužili po 2½ do 3 Din na dan. V letih 1875—1876 se je plačevalo delavcem po 28 par za oko. Od visokih cen vrvarskih izdelkov so imeli največ koristi trgovci, kajti običajno so bile cene vrvarskim izdelkom stalne, dočim je cena za kodeljo varirala. Tako je bila cena za kodeljo leta 1875 za oko 65 par, leta 1885 pa po 45 par, dočim so bili vrvarski izdelki po 4½—5 grošev oka. Trgovci so se lahko okoristili, ker jih

je bilo manj, ki bi bili v položaju kupiti večje količine, vsled česar so ti posamezniki diktirali cene.

Za turških časov so prihajali oficirji iz vseh divizijskih mest vsako leto v Vranje (iz Vodina, Skadra, Bitolja, Janjinje in Soluna), da nakupijo potrebno množino vrvarskih izdelkov za vojaške namene.

* * *

Za jedrenski vilajet se sedaj izvozi 140.000—150.000 kg. S tem izvozom se bavijo pri nas štiri domače izvozniske firme, ki imajo tam svoje prodajalne. Iz Jedrena prihajata v Leskovec nakupovat vrvarske izdelke tudi dva tamošnja žida. Iz Jedrena se razpošiljajo naši izdelki na vse strani. Vsi vrvarski predmeti, ki se prodajajo v Jedrenu, so izdelani na stari način. V Jedrenu so tudi vrvarji, ki predelujejo naše izdelke, osobito kolikor so potrebni za tovarjenje. Tjekaj dospe tudi nekoliko trapezuntskih izdelkov, ki so pa slabšeji nego naši, pa tudi italijanski izdelki so se začeli tam ponujati.

(Dalje prih.)

Trgovina.

Opozarjamo na občni zbor Zveze trgovskih gremijev, ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10. uri v hotelu Toplice na Bledu!

Čehoslovaški izvoz sladkorja v mesecu aprilu t. l. — V mesecu aprilu t. l. je Čehoslovaška izvozila približno 900 tisoč centov sladkorja. V mesecu aprilu lanskega leta je izvozila le 451.740 q. V celoti je Čehoslovaška v letošnji kampanji izvozila 2 milijona q več nego v isti dobi lanskega leta.

Aktivnost poljske trgovske bilance za mesec januar 1924. Vrednost uvoza na Poljsko je znašala v mesecu januarju t. l. 80.776.000 zlatov, vrednost izvoza iz Poljske pa 96.953.000 zlatov. Izvoz je torej presegel uvoz za približno 20%.

Živinski sejem v Prevaljah. Dne 22. t. m. se bo vršil živinski sejem v Prevaljah.

Indeksna številka za veletrgovino na Rumunskem v mesecu aprilu t. l. — Na podlagi cen dne 1. avgusta 1916 preračunjena indeksna številka za veletrgovino v Bukareštu je znašala v aprilu t. l. 3853 napram 3773 v mesecu marcu t. l. Za živila se je indeksna številka v enem mesecu povišala od 3560 na 3689, za oblačilne predmete od 4442 na 4567, za druge važne potrebščine se je pa znižala od 3317 na 3303. Posebno se je povišala indeksna številka za kavo (od 3700 na 4170), za olive (od 5330 na 6000) in za ribe od 3000 na 3750.

Bankrot sovjetske državne trgovine. V plenumu centralnega izvršilnega komiteja ruske komunistične stranke je pred kratkim poročal Kubišev, da odpade na privatni kapital v detajlni trgovini 83%, v mali trgovini 50% in v veletrgovini 40% prometa, tako da obvlada država svoje ogroženo stališče le na polju veletrgovine. »Izvestja« objavljajo z ozirom na to pesimistična razmotrivanja o bodočnosti državne trgovine, češ, da mala trgovina stališču sovjetov ne škoduje, pač pa je pripisovati napredku veletrgovine politično važnost v najvišji meri. Ker se je izkazal državni in zadružni aparat za preokornega in predragega, je bilo treba v boju proti kapitalu zapustiti mnoge pozicije in v zadnjih mesecih je zavzela privatna veletrgovina take dimenzije, da je bila resno ogrožena državna regulacija tržnega prometa. Kot protikurpek se priporoča odprava »od zasebne inicijative okuženega trgovskega aparata«, ukinitve bančnih kreditov veletrgovini in pospeševanje male trgovine. Iz tega, od boljševikov vnovič priznane bankrote državne notranje trgovine je razlagati drakonske ukrepe zadnjega časa proti raznim osebnostim, ki so ude-

ležene na novi gospodarski politiki v Rusiji in izgone veletrgovcev iz Moskve, ki jih utemeljujejo s pomanjkanjem stanovanj.

Industrija.

Zastoj dela v angleških predilnicah. Angleški predilničarji so na zadnjem sestanku soglasno sklenili, naj obratujejo predilnice, ki predelujejo ameriški bombaž, še naprej in sicer do konca meseca septembra t. l. le 26½ ure na teden, ako se možnost vnovčenja izdelkov preje izdatno ne dvigne.

Strojarska industrija na Turškem. Turška izvažala veliko kož, ki se po predelavi v večjih evropskih tovarnah znova uvažajo na Turško, pri čemer znaša cena 20 do 25 krat več nego je bila koža vredna ob izvozu. Da prepreči to občutno izgubo, ki izdatno vpliva na pasivnost turške trgovske bilance, je Turška sklenila sama ustanoviti strojarne. Že sedaj pa se je naselila v Carigradu neka angleška tvrdka, ki se pa v svojem obratu ne omejuje le na angleške kože, ampak jih tudi uvažajo iz Indo-Kine in Madagaskarja. V obratu zaposluje angleške strokovne delavce.

Denarstvo.

Avstrijski proračunski primanjkljaji v prvih štirih mesecih tega leta so znašali povprečno po 46.35 milijard kron. V sanacijskem načrtu je bil vsakomesečni primanjkljaj proračunjen na 51.1 milijard kron.

Povišanje zakonite obrestne mere v Avstriji. Z dnem 1. julija t. l. stopi v veljavo zakon, s katerim se dosedanja obrestna mera (zamudne obresti) 5 oziroma 6% povišava na 10 oziroma 12%.

Davki in takse.

Donos davkov v mesecih december 1923 in januar 1924. V navedenih mesecih so pobrale posamezne pokrajine nastopne zneske na neposrednih davkih (donos meseca januarja 1924. je izkazan v oklepaju): Srbija in Črna gora 25 milijonov 293.906 Din (14.345.711 Din), Dalmacija 4.993.271 Din (3.716.485 Din), Slovenija 9.889.650 Din (8.877.209 Din), Vojvodina 17.031.076 Din (14.717.761 dinarjev), Bosna in Hercegovina 14 milijonov 710.710 Din (9.384.940 Din), Hrvatska in Slavonija 14.475.516 Din 12 (milijonov 946.348 Din), skupaj 86.594.132 dinarjev (63.988.459 Din). V isti dobi so pobrale navedene pokrajine poleg neposrednih davkov še 17.088.886 Din (15.702.394 Din) davka na poslovni promet in sicer Srbija in Črna gora: 2 milijona 334.048 Din (2.938.833 Din), Dalmacija: 2.375.666 Din (746.999 Din), Slovenija: 3.203.702 Din (4.191.137 Din), Vojvodina: 2.141.499 Din (4.427.932 Din), Bosna in Hercegovina: 3.686.029 Din (2.588.376 Din), Hrvatska in Slavonija: 3.686.029 Din (809.104 Din). V celoti so plačale posamezne pokrajine v omenjeni dobi nastopne zneske na direktnih davkih (brez avtonomnih doklad): Srbija in Črna gora 27.672.955 Din (17.284.565 dinarjev), Dalmacija 7.368.937 Din (4 milijone 463.484 Din), Slovenija 13 milijonov 93.353 Din (13.068.346 Din), Vojvodina 19.172.576 Din (19.045.686 Din), Bosna in Hercegovina 18.396.739 Din (11.973.316 Din), Hrvatska in Slavonija 17.823.457 Din (13.755.454 Din).

Donos državne trošarine in taks v mesecu marcu t. l. V mesecu marcu t. l. se je pobralo v celi državi 45.693.912 Din trošarine. Po proračunu je bil donos v tem mesecu predviden s 40.531.750 Din. V 9 mesecih proračunskega leta 1923-24, to je v času od 1. julija 1923 do 31. marca 1924 je znašal donos 442.732.086 Din, kar znači napram proračunu po 364 milijonov 785.750 Din presežek po 77 milijonov 946.336 Din. Na taksah se je pobralo v mesecu marcu t. l. 100.259.185 dinarjev dočim je bil v tem mesecu proračunjen le 46.958.333 (po proračunu za l. 1922-23). Ogromni presežek po 53 milijonov 300.852 Din je povzročilo povišanje taks z zakonom z dne 25. oktobra 1923.

Promet.

Poštna konvencija z Madžarsko. Naša vlada je dobila preko svojega poslanika v Budimpešti Tiče Popoviča vest, v kateri izjavlja madžarska vlada željo, da se rešijo poštna, brzojavna in telefonska vprašanja, o kolikor niso vsebovana v konvencijah, o katerih se sedaj razpravlja. Naša vlada je odgovorila, da se s tem strinja.

Izvoz in uvoz.

Naš uvoz lesa iz Rumunije. Naša država je v mesecu januarju t. l. uvozila iz Rumunije 4539 ton drv, 2 tona stavbenega lesa, 67 ton smrekovih desk in 36 ton ostalega smrekovega lesa.

Iz naših organizacij.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo vabi vse delegate na redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 25. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani hotela Toplice na Bledu s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo načelnstva. 2. Tajniško poročilo za leto 1923. 3. Računski zaključek. 4. Poročilo računskih pregledovalcev. 5. Proračun za leto 1924. 6. Samostojni predlogi delegatov in gremijev. 7. Slučajnosti. Udeležba na občnem zboru je časna dolžnost vseh delegatov.

Razno.

Tečaj za vinogradnike. Ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu (Novo mesto) priredi v dneh 10. in 11. junija t. l. tečaj za zeleno cepljenje trti in za poletno zatiranje trtnih škodljivcev. Tečaj se prične na binkoštni torek, 10. junija ob 8. uri zjutraj in se konča v sredo, 11. junija ob 5. uri popoldne. Udeleženci stanujejo lahko na Grmu, revnejši dobijo po možnosti tudi prispevek v hrani. Kdor se želi tečaja udeležiti, zglašuje naj se najpozneje do 5. junija po dopisnici pri ravnateljstvu šole in pride naj na dan pouka na zavod.

Zagrebski velesejem v letu 1924. Na letošnjem zagrebskem velesejmu je bilo za 181.890.000 dinarjev zaključkov. Izložnikov je bilo 547, od teh iz Jugoslavije 425, potem iz Francije 118, iz Avstrije 48, iz Nemčije 47, iz Češkoslovaške in drugih držav. Poslovalo se je poleg v gotovini tudi na kredit, večinoma kratkoročni. Zaključek velesejma stoji v gmočnem oziru daleč za onem v preteklem letu.

Hannover ostane pod Prusijo. Predhodno glasovanje glede plebiscita o avtonomiji Hannoverja je istočasno že odločilo, da bo Hannover tudi v bodoče tvoril neodcepljiv del Prusije. Za ločitev obeh dežel je bilo oddanih 438.961 glasov, a po ustavi bi bila za zmagoto potrebna dvetretjinska večina, t. j. 590.000 glasov.

Zatvoritev dunajske Deutsche Boden-Bank. Bančna kriza, povzročena zbog pogrešene špekulacije s padanjem francoskega franka, ni še končana. Dne 19. t. m. je javila insolvenco Deutsche Bodenbank, ki je uživala med zavodi srednje važnosti dokaj ugleda. Osobito interesantno je dejstvo, da je bila Deutsche Bodenbank nacionalistična in antisemitna institucija, tedaj ena izmed redkih dunajskih bank s političnim karakterjem in politično tendenco. Pravila zavoda so vsebovala med drugim značilno klavzulo, da se delnice ne smejo prodati »Arijcem«, kar pa ni oviralo glavnega delničarja dr. H. Hedenigga, da je prodal vse svoje delnice izraelitu Sami Bronnerju.

Stroški za preživljanje na Poljskem. V drugi polovici meseca aprila t. l. so se stroški za preživljanje napram stanju začetkom meseca povišali: v Lodzu za 0.62%, v Varšavi za 0.15% in v Krakovu za 2.31%. Napram povprečnim stroškom v mesecu marcu t. l. znaša povprešek v Varšavi in v Krakovu 3.6%.

Prvi zastopnik Rusije v Grčiji. Ustinov, bivši svetnik na ruskem poslanstvu v Berlinu, je bil imenovan za ruskega pooblaščenega ministra v Grčiji. Ustinov, ki je prvi zastopnik Rusije na Grškem, je odpotoval v Atene.

Posredovalnica za službe Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani ima vedno na razpolago vse vrste trgovskega personala in posluje za poslodavce brezplačno. Vse gg. trgovce, kakor tudi ostale podjetnike prosimo, da pri njih izpraznjena mesta vedno prijavljajo na naslov: Posredovalnica Slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani (telefon št. 552).

Turško-madžarska pogodba. Madžarska narodna skupščina je dne 20. t. m. ratificirala turško-madžarsko prijateljsko pogodbo.

Brezposelnost na Poljskem. Število brezposelnih je znašalo dne 1. januarja t. l. 67.581, dne 1. februarja t. l. 100.530, dne 1. marca t. l. 110.737, dne 8. marca t. l. 118.247, dne 15. marca t. l. 116.505, dne 22. marca t. l. 115.125, dne 29. mar-

ca t. l. 112.583 in dne 5. aprila t. l. 107.150 tisoč 741.

Prški veliki sejem. Praga bo priredila letos v času od 21. do 28. septembra zopet svoj veliki sejem, ki bo že deveti v nizu dobro uspešnih praških sejmov. Kakor se more že sedaj soditi, vzbujata prirediteljev veliko zanimanje ne samo češkoslovaških industrijskih in trgovskih krogov, ampak tudi vseh poslovnih krogov inozemstva. Razen obsega industrijskega sejma se bo vršil tudi sejem gradbenega materiala, sejem za pohištvo in glasbene instrumente, sejem gozdarskih in lovskih potrebščin, a posebno zanimanje bo zbudila II. razstava Zveze češkoslovaških mest, ki se bo vršila v okviru praškega velikega sejma s programom: »Normalizacija, tipizacija in specializacija potrebščin za mesta«. Razen češke industrije razstavljajo na praškem velikem sejmu vedno tudi industrije drugih držav, bilo privatno po posameznih tvrdkah, bilo oficijelno s sodelovanjem državne oblasti ali javnih strokovnih korporacij. Na velesejmu bo zopet tudi velika razstava, katero organizira francosko ministrstvo trgovine in ki bo sama zavzela 1000 kvadratnih metrov površine. Obvezne prijave s strani razstavljalcev se imajo dostaviti sejmiski upravi v Pragi direktno ali potem češkoslovaških konzulatov najkasneje do junija t. l.

Industrijalei, obrtniki in trgovci! Ze ponovno smo objavili v naših dnevnikih, da nameravamo nastopiti maturanti drž. gimnazije v Mariboru po maturi naučno potovanje po naši državi, ki naj bo nekako propagandno potovanje za slovensko industrijo, obrt in trgovino ter za naše kulturne in gospodarske razmere sploh. Zamislili smo si namreč na svojem potu predavanja o teh naših razmerah, ki bi jih po možnosti tudi ilustrirali s skioptičnimi slikami in filmi. Zato smo

se obrnili do naših podjetij za podatke o njih obratih in za skioptične slike. Ker pa so zamišljena predavanja združena z velikimi stroški, smo bili prisiljeni zaprositi jih tudi denarne podpore. Žal pa nas večina njih ni razumela, ampak je menda smatrala naše tozadevne dopise za vsakdanje prosjačenje brez globljega namena ter se našim dopisom ni odzvala, tako da obstoja nevarnost, da ne bomo mogli izvesti v celoti načrtanih predavanj, ki bi bila vendar tako velikega pomena za našo mlado industrijo, obrt in trgovino. Le nekaj podjetij je pravilno razumelo našo idejo ter se odzvalo z aoprošenimi podatki in denarnimi podporami. Dozdaj so nam poslali: »Ljudska posojilnica«, Maribor, 1000 Din, G. J. Rosenberg, Maribor, 500 Din, I. Hrv. Stedionica, Maribor, 250 Din. Po 200 dinarjev: »Vrt« Džamonja in drugovi, Maribor; »Glavna hranilnica št. Lenart. Po 100 Din: »Zlatorog«, Maribor; »Zvoznarica«, Maribor; »Bombaž«, predil. in tkalnica, Tržič; usnjarna Freund, Maribor; g. Lojze Kristan, Lesce. Po 50 Din: »Konzerva«, Maribor; g. Goričar, Mozirje; »Tekstilac« d. d., Ljubljana. — Omenjenim tvrdkam se na tem mestu najtopleje zahvalujemo za njih razumevanje, ravnotako tudi darovalcem privatnikom, katerih imena bomo ob priliki objavili. — Žal pa prispele vsote niti iz daleka ne zadostujejo za predvidena predavanja v onem obsegu, kakor smo si to zamislili. Zato prosimo ponovno vsa naša podjetja, tudi ona, katerim nismo poslali tozadevnih dopisov, da nam pošljejo do početka junija podatke o svojih obratih in eventualno tudi skioptične slike ter nas podprejo s primernimi zneski, ker se bomo morali v svojih predavanjih ozirati v prvi vrsti na ona podjetja, ki se bodo odzvala tudi s primernimi denarnimi podporami. — Maturanti drž. gimnazije v Mariboru.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpopolniti Vaše zaloge »ZLATOROG« mila točno in pravočasno!

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst. defektna, duplikat kasa 310 do 312.5. Turščica: baška, za junij-julij, duplikat kasa 232.75 do 235; baška, za junij 237.5. Moka: »0«, duplikat kasa 475; »6« 330 do 345, »7« 292.5 do 300. Tendence nadalje nestanovitna. Promet skupno 113 vagonov, od tega 81 vagonov turščice.

Tržne cene za meso v Mariboru. Maribor 15. maja. 1 kg govejega mesa I. 25 do 27, II. 22—24, III. 19—21 Din; 1 kg jezik 23, 1 kg pljuč 12 Din; Teletina: 1 kg teletine I. 26—30, II. 21—24, 1 kg jeter 24 Din; Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 22.50—35, 1 kg sala 32.50 do 35, 1 kg pljuč 12.50, 1 kg jeter 15, 1 kg sveže slanice 30, 1 kg papricirane 40, prekajene 38—40 Din, 1 kg masti 37.50—38, 1 kg prekajenega mesa 40—46, 1 kg šunke 50—55 Din; Drobniča: 1 komad kozliča 50. Klobase: 1 kg krakovskih klobas 50, debrecinskih 32.50, kranjskih 48—50 Din, 1 kg mesenega sira 31 Din.

Cene za kože na mariborskem trgu. (15. maja). 1 kom. konjske kože 150 do 225, 1 kg goveje kože 15—20, telečje 30 do 32.50, 1 kg svinjske 12.50, 1 kg gornjega usnja 120—140, 1 kg podplatov 80 do 120 Din.

Perutnina na mariborskem trgu. (15. maja). 1 piščanec, majhen 30, večji 35 dinarjev, 1 kokoš 60—65, 1 raca 40, 1 gos 110, 1 puran 120 Din.

Sadje na trgu v Mariboru. (15. maja). 1 kg jabolk II. 13, III. 7 Din, 1 kg posušenih sliv 8—12.50, 1 limona 0.50—3 dinarje, 1 oranža 1—3.50, 1 kg rožičev 11—14, 1 kg fig 11—18, 1 kg dateljnov 25—80, 1 kg mandeljnov 50, 1 kg orehov 9—12, 1 kg luščenih orehov 30 do 35 Din.

Cene za špecerijsko blago v Mariboru. (15. maja). 1 kg kave I. 70—75 Din, II. 40—60 Din, 1 kg pražene kave I. 70 do 100 Din, II. 45—50 Din, 1 kg soli 4,

1 kg celega popra 35—40, 1 kg mletega popra 37.50—45, 1 kg paprike 100, 1 kg testenin 12—20, 1 kg sladkorja v prahu 22, v kristalu 19, v kockah 21 Din.

Cene za kurivo v Mariboru. (15. maja). 1 m³ trdih drv 200 Din, 1 m³ mehkih drv 175, 1 q premoga, trbovelskega 42—45, velenjskega 27—30, 1 kg oglja 1.50—2, koka 1—2, 1 liter petroleja 7, 1 liter bencina 18, 1 kg karbida 6.50, 1 kg sveč 20 dinarjev.

Trg z jajci in perotnino (20. t. m.). — Kupčija z jajci postaja vsak dan živahnjša. Dočim se je v prvih dveh mesecih tega leta radi mraza občutilo pomanjkanje blaga, ga je sedaj v toplih dnevih dovolj. Izvozilo se je v februarju jaje v vrednosti 35.9 milijona Din, a v marcu je narasel izvoz na 68.4 milijona Din. Proizvodnja v naši državi še vedno ni dosegla normalne višine. Malo jajc dajeja letos Srbija in Vojvodina, ker je mnogo kokoši poginilo na kužnih boleznih. Cene: v Srbiji: 1.20 do 1.28 Din, v Banatu 1.20 do 1.30 Din, v Bački 1.30 do 1.40 Din, v Sloveniji 1.00 do 1.25 Din. Na inozemskih tržiščih se z velikimi količinami pojavlja Rusija, ki je zlasti na londonskem trgu povzročila pocenjenje blaga. V Londonu notirajo jajca 12 šilingov in 6 pensov do 12 šilingov in 9 pensov za 120 komadov. Na Dunaju stane komad 1300 aK. V Švici stanejo jajca 170 do 175 švicarskih frankov, v Italiji 640 lir za 1440 komadov, franko italijanska meja. — Kupčija s kokoši postaja istotako živahnjša. V Srbiji so nakupne cene za kokoši 21 do 22 Din kilogram, a v Vojvodini se plačajo kokoši po 11 do 11.7, purani po 10.5 do 11, mlade race po 11.5 do 12 Din kilogram.

Gibanje cen za življenjske potrebščine v Beogradu. Ako se upošteva cena po stanju dne 1. marca 1923 s 100, je znašala indekсна številka za življenjske potrebščine v mesecu januarju t. l. 104.66, v mesecu februarju 104.76, v mesecu marcu 102.34 in v mesecu aprilu t. l. 102.53.

Pri tem so upoštewane sledeče potrebščine: kruh, zelenjava in sadje, jajca, in mlevske izdelke, meso in kolonijalno blago. Cene v januarju t. l. so se napram cenam v mesecu decembru 1923. povišale za 5.18% in cene v februarju napram cenam v januarju za 0.1%; cene v marcu so se napram cenam v februarju znižale za 2.32%, cene v aprilu pa zopet zvišale napram cenam v marcu za 0.19%. Gibanje cen tekom enega leta kaže ugotovitve statistike, da je to, kar se je dobilo 1. marca 1923. za 100 dinarjev, veljalo v mesecu marcu 1924 in sicer: kruh 102.13, zelenjava in sadje 86.80, jajca in mlevske izdelke 114.63, meso in drugi mesni produkti 104.07, kolonijalno blago pa 90.80 Din.

Položaj na tržaškem trgu. Olje: Holandsko in angleško soja olje se ponuja po 50.10 funtu šterlingov cif Trst. Kupčije so kljub ugodni ceni malenkostne, ker italijanski konzum kupuje vsled visoke uvozne carine vendarle rajše domača olja. Riž: Cena znaša približno 190 lir za Camolino v tovarni in 200 lir za glasiran riž. Kava: Po ocenah žetve je po preteku tekoče sezone pričakovati slabjši dovoz, ki ne bo docela kril konzuma, vsled česar je pričakovati, da se utegnejo cene v doglednem času nekoliko povišati. Sladkor: Kupčija je precej živahna, ker so cene še precej ugodne. Zahteva se za 1000 kg ogrskega kristalnega sladkorja za maj 26.05 do 26.10, za češkoslovaški kristalni sladkor 26.10 do 27.10, za sladkor v kockah 27.15 do 28.05 funtu šterlingov.

Cene za živino na Dunaju. Dunaj, 19. maja. (V tisočih avstrijskih kron.) Voli 12—17, izjemoma 19, bikli in krave 12 do 16.5, drobnica 8.7—10.5.

Sladkorni trg. (Praga). Koncem aprila se je vreme tako ugodno razvijalo, da se lahko računa z dobrim propevanjem sladkorne pese. Setev sladkorne pese je že skoro končana in se o isti že lahko podajo konkretni podatki. Centralno združenje češkoslovaških sladkornih industrij je na vse tovarne poslalo vprašanja, kojih izvid je do 28. aprila sledeč:

	posejana ploskev 1923: ha	1924: ha	povišek %
Češka	115.940	140.859	24.919 21.50
Moravska	71.293	94.666	23.373 32.78
Slezija	2.943	3.350	407 13.83
Slovaška	35.536	48.233	12.697 35.19
	225.712	287.108	61.396 27.19

Ti podatki, ki so sestavljeni na podlagi odgovorov 155 tovarn (v celoti je v teku 157 tovarn) so kar mogoče točni. Pri ugodnih razmerah se lahko računa na 1,250.000 do 1,300.000 ton pridelka. Sladkorni trg je trepetal v zadnjem času pod vtisom svetovne produkcije, ki nepričakovano napreduje. Po zimi je trg vsled tega oživel, ker se je javilo, da se bo pridelalo na Kubi samo 3,600.000 ton. Kmalu pa se je pokazalo, da so razmere jako ugodne. Značilno za sladkorno trstje je, da raste več let ter se lahko poljubno reže. V splošnem se lahko računa pridelok dveh let v naprej. Ako je pridelok enega leta slabši, je pač drugi ugodnejši in narobe. Doba kampanje je odvisna največ od vremena in delavnih razmer. Ugodna konjunktura, kot je letošnja, zahteva, da se napnejo vse moči, da se pred dežjem obdelajo kar največ trsja. Kako hitro nastopi deževje, so plantaže in ceste tako mehke, da se trsje ne more dovažati. Za kampanjo 1923/24 in 1924/25 razpošljivo trsje se cenil na množino, ki da lahko 8,000.000 ton sladkorja. Vsled nenavadne večje obelave se je kubanski sladkorni industriji v letošnji kampanji posrečilo pridelati za 317.000 ton več sladkorja, kot pa v istem času prejšnje kampanje. Koncem pretečenega tedna je bilo poleg tega v obratu 115 sladkornih tovarn, medtem ko jih je obratovalo pred enim letom samo 35. Presežek bo vsekakor rastel in se ni čuditi, če prihaja po pred enim tednom objavljeni cenitvi Guma & Meyrja s 3,900.000 tonami poročilo, da bo baje izdal kubanski statistik H. A. Himely cenitev z 4,030.000 tonami. — V aprilu so s držale cene sladkorju vsled tega, ker se je od vseh strani pričakovalo zanimanje konzuma, kakor hitro je bilo rešeno ob priliki proračunskega predloga tudi angleško carinsko vprašanje za sladkor. Mi smo se pred tem upanjem vzdržali, ker je bilo v zaloga veliko sladkorja. Dogodek, ki ga eskontirali celi svet, ima navadno nasproten učinek. Ta naša trditve se je tudi uresničila. Po znižanju carine je angleška trgovina

sprejela le najnujnejše zaloge. Zadnje upanje je vsled tega zginilo in sladkor je za 2 šilinga pri cwt nazadoval. — Za novo kampanjo so se nade naše sladkorne industrije neugodno razvile. Od št. 26 do 26/6 v februarju je cena nove kampanje padla na ca 22 za granulirani fob Hamburg November — december. Velika olajšava za industrijo je, da je bil dogovor med rafinerijami in tovarnami za surovi sladkor od države sankcioniran, ako tudi je med tem svetovna cena sladkorju nazadovala precej pod domačo ceno. Vzrok je bil, ker so sladkorne tovarne v času, ko se je cena določila na 440 čeških kron, sklenile obdržati eno četrtino izdelka za domač konzum, ta, da so manj izvozile ter tudi manj zaslužile, ker je panje, da bodo doma dražje pro-

Cene žitu na Poljskem. Na poljskem žitnem trgu so bile cene žitu sledeče: pšenica 20.25 zlotov, ječmen 12 zlotov, oves 12.50 zlotov. Cene se razumejo za 100 kg brez užitninskega davka in brez transporta. 100 švicarskih frankov je danes približno 92.50 do 92.55 poljskih zlotov.

Maksimalne cene za petrolej na Rumunskem. Trgovsko ministrstvo je v notranjem prometu na Rumunskem določilo za petrolejske produkte nastopne maksimalne cene: avtomobilski bencin 9.50 lejev za kg, ostali bencin 4.50 lejev za kg, rafiniran petrolej za razsvetljavo 4.50 lejev za kg in motorni 3.30 lejev za kg. Te cene za loco tovarno veljajo izza dne 24. aprila 1924.

Državna borza dela v Mariboru. Pri tej borzi dela je bilo pretečeni teden 133 pripravljenih prostih mest, dela je iskalo 187 oseb, borza je ugodno posredovala v 71 slučajih in 26 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 17. maja t. l. pa je bilo 3165 pripravljenih prostih mest, dela je iskalo 4410 oseb, posredovanje se je izvršilo v 1654 slučajih in 989 oseb je odpotovalo. V Mariboru se pomanjkanje hlapcev, dekel, služkinj, kuharic, kakor tudi sobaric in v Jugoslaviji sploh pa pomanjkanje rudarjev zelo občuti. — Dela je iskalo: 47 hlapcev in dekel, 4 viničarji, 1 lovec, 3 ekonomski, 3 šoferji, 20 rudarjev, 2 vrtnarja, 1 steklobrusač, 5 podkovskih kovačev, 1 železovinar, 1 železostugar, 3 kleparji, 1 zlatar, 20 stroj. ključavničarjev, 7 mehanikov, 1 urar, 14 mizarjev, 3 usnarji, 5 kolarjev, 2 sodarja, 2 žagarja, 5 sedlarjev, 1 barvar za platno, 2 krojačev in šivilj, 1 strojevezilka, 7 peric, 8 čevljarjev, 1 klobučar, 2 mlinarja, 10 pekovi, 3 mesarji, 15 natakarijev in natakari, 4 hotelske sobarice, 10 zidarjev, 4 slikarji, 1 instalater za plin in vodovod, 9 slug, 2 knjigovodja, 14 trgovskih pomočnikov in pomočnic, 129 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 3 šoferji, 2 hišnika, 26 pisarniških moči, 87 kuharic, služkinj, varušek, sobaric, postrežnic, 20 vzgojiteljic, 1 bolniška strežnica. — Delo je bilo na razpolago: 32 hlapcem, 16 viničarjem, 3 ogljarjem, 34 rudarjem, 1 livarskemu delovodju, 1 kovovlačitelju, 3 izdelovalcem godal, 1 kolarju, 1 lesnemu strugarju, 1 izdelovalcu

glavnikov, 1 pozlatarskemu mojstru, 3 pletarjem, 3 tapetnikom, 1 barvarju platna, 1 pivovarilec, 1 tkalec, 1 izdelovalec sladoleda, 1 delavcu za kuhanje mila, 1 trgovskemu potniku, 5 gospodinjam, 64 deklam za na polje in k živini, 1 boln. strežnici, 4 prvovrstnim kuharicam v hotel, 3 kuharicam za močnate jedi, 3 varuškam, 4 vzgojiteljicam, 1 prodajalki, 6 sobaricam, 68 služkinjam, 30 kuharicam, 5 postrežnicam, 1 hišni šivilji.

Dobava, prodaja.

Dobava pisarniških potrebščin za pošto direkcijo. (D. št. 12960/IV. 1924). Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje dobavo raznih pisarniških potrebščin namreč modra, rdeča in tintna pisala, gumi arabicum, pečatni vosek, uradni ovitki, dobavno takoj. Dobavitelj trpi 4 1/2 % kupne vrednosti po zakonu o taksah in po zakonu o drž. računovodstvu. Ponudbe, kolkovane s 5 Din in zapečatenene, naj se pošljejo direkcijski pošte do 5. junija t. l. Na ovitkih naj bode zabeleženo: »Ponudba za dobavo... ponudnika N. N.«. Na dan 30. junija pa se razpiše ofertalna licitacija za dobavo plombnega motvoza in preje.

Nabava pisemskih in decimalnih tehtnic. D. št. 13876/IV. 1924. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani potrebuje 10 (deset) pisemskih in 10 (deset) decimalnih tehtnic. Pisemske tehtnice morajo imeti lesen podstavek s predalom. Decimalne tehtnice naj bodo do teže 20 kg.

Tehtnice morajo biti dobre, meroizkušene. — Ponudbe kolkovane s 5 Din in zapečatenene v ovitku z zunanjo oznako: »Ponudba za dobavo tehtnic ponudnika N. N.« je vposlati do najkasneje 1. junija t. l. podpisani direkcijski. Cene morajo biti obvezne do 1. julija t. l. Dobavni rok: 3 tedne po sprejetju ponudbe. Dobavitelj plača v smislu zakona o državnem računovodstvu in zakonu o taksah 4 1/2 % od nabavne cene.

Dobava kamene soli. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 4. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 ton kamene soli.

Dobava moke. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 7. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 10 vagonov pšenične moke št. 6 tipa novosadske borze.

Dobava papirja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 10. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega papirja.

Dobava tehtnic. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani potrebuje 10 pisemskih in 10 decimalnih tehtnic. Ponudbe je poslati imenovani direkcijski najkasneje do 1. junija t. l.

Dobava mesa. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 26. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave mesa za ljubljansko garnizijo.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

GREMIJ TRGOVCEV ZA POLITIČNI OKRAJ KRANJ.

St. 157.

VABILO

k

ustanovnemu občnemu zboru pomočniškega zbora

ki se vrši

v petek 23. maja 1924 ob 1/2 20. uri v občinski posvetovalnici v Kranju

z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo gremijalnega načelnika.
2. Volitev: a) načelnika in njegovega namestnika; b) 5 odbornikov in 3 namestnikov; c) 6 članov in 3 namestnikov v razsodiški odbor.
3. Predlogi.
4. Slučajnosti.

Ako bi ne bil občni zbor ob napovedanem času sklepčen, vrši se isti eno uro pozneje ob vsakem številu.

V Kranju, dne 15. maja 1924.

GREMIJALNI NAČELNIK.

Veletrovin

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in deželne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Pile in rašple (turpije)

NOVE, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak posamezni komad z jamčen.

PREVZAMAMO TUDI STARE PILE v nanovo nasekanje. Izvršitev v najkrajšem času, jamstvo za prvovrstno delo, cene zmerne.

BRATA KOLENC, tovarna za pile in parna brusilnica, MIRNA. — Dolenjsko.

Kmečko posestvo!

Eno uro od Graza, 18 ha arondirane zemlje, od tega polovica gozda, se z živim in mrtvim inventarjem proda. (Prvovrstna plemenska živina in svinjereja). Vsa poslopja so v dobrem stanju: nasloviti je na: Realitäten-verkehrskanzlei des Bauernbundes, Graz, Girardigasse 2. Vprašanju, ki naj bo pisano po možnosti v nemškem jeziku, je priložiti 4 Din za odgovor.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo l Na drobno l

TEODOR KORN

LJUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava stelo vodov. — Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve.

LJUBLJANA

SIMON GREGORČIČEVA ULICA 13
Telefon štev. 552

se priporoča za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.

Izvršitev točna in solidna!

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 12.

Edini tihi pisalni stroj z omejeno trpežnostjo

L. C. SMITH & BROS, Mod. 8

brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečajji na krogličnih ležajih.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6./I.

Pozor izvozniki!

Hlevi in skladišča

v bližini mesta Graza ter v najbližji bližini kolodvorov (15 do 20 minut) se ugodno prodajo. V hlevih je prostora za 20 konj, 41 krav in 90 svinj, nadalje velike shrambe, velika betonirana skladišča ter dva večja in troje manjših poslopj za služinčad, vse v najboljšem stanju, električna razsvetljava in telefon. Nemško pisane ponudbe, oziroma vprašanja je nasloviti na: Realitätenverkehrskanzlei des Bauernbundes, Graz, Girardigasse 2. Vprašanju je priložiti 4 Din za odgovor.

Vsakovrstno

moško perilo

po znižanih cenah priporoča

tovarna perila „TRIGLAV“

G. Vojska in drug

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 8
nasproti hotela Strukelj

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritsner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:
Din 50,000.000—

Rezervni zakladi
ca. Din 10,000.000—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Maribor

Melkovič
Novi Sad
Ptuj

Sarajevo
Split
Trst

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA

Telefon št. 261, 413,
502, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE